

Nota voor Burgemeester en Wethouders

Team: Beleid

Onderwerp:

Vaststellen G40 Jaarverslag- en rekening 2022

Notagegevens

Bestuursorgaan	: B-en-W 12-06-2023
Notanummer	: 2023-577
Datum	: 12-06-2023
Programma	: 01 - Burger en bestuur
Portefeuillehouder	: Wethouder Elferink,
Bijlage(n)	: G40 Jaarverslag 2022.pdf, Voorstel Algemeen Bestuur G40 - Jaarrekening en jaarverslag 2022.pdf

Parafering

12-06-2023: Regiemanager

Agendering

* 09-06-2023: Gemeentesecretaris/algemeen directeur

Definitieve akkoord

15-06-2023

B & W d.d.: 12-06-2023

Besluit

1. In te stemmen met de financiële verantwoording over 2022 en de jaarrekening 2022 van Stedennetwerk G40 vast te stellen
2. In te stemmen met de resultaatbestemmingen (totaal € 116.606) ten behoeve van actualiteit en communicatie en netwerkactiviteiten
3. De voorgaande besluiten aan het DB mee te delen

De nota en het besluit openbaar te maken

Inleiding

Het Dagelijks Bestuur van G40 heeft het jaarverslag- en de rekening over het jaar 2022 opgesteld. Het is aan het Algemeen Bestuur, waaronder de gemeente Deventer, om beide documenten vast te stellen. Het DB vraagt het AB om kennis te nemen van het jaarverslag- en de rekening 2022 en van de goedkeurende verklaring van de Kascontrolecommissie. Daarnaast vraagt het DB om het positieve exploitatieresultaat (€ 116.606) te besteden aan een extra impuls voor actualiteit, communicatie en netwerkactiviteiten.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Vaststellen G40 jaarverslag- en rekening 2022 en daarmee verantwoording af te leggen over ingezette publieke middelen.

Kader

Betrokken partijen en participatie

Alle gemeenten die lid zijn van het G40-stedennetwerk

Argumenten voor en tegen

Jaarverslag - Het jaarverslag over 2022 biedt een uitgebreide beschrijving van de resultaten van de werkzaamheden binnen de drie pijlers en de diverse themagroepen. Dit stond voornamelijk in het teken van de voorbereiding op de nieuwe bestuursperiode en het ontwikkelen van werkplannen. Veel themagroepen werden beheerst door turbulente ontwikkelingen zoals de oorlog in Oekraïne, energievraagstukken en alle ruimtelijke opgaven. Deventer heeft opnieuw een rol gepakt binnen de G40 door twee themagroepen voor te zitten, namelijk de themagroepen 'Armoede en schulden' en 'Leefomgeving en stedelijke transformatie' (samen met Delft). Het jaarverslag geeft voldoende inzicht in de activiteiten van G40 in 2022 om dit verslag vast te kunnen stellen.

Jaarrekening - De jaarrekening over 2022 sluit af met een positief exploitatieresultaat van € 116.606. Dit is opnieuw een positief exploitatieresultaat maar duidelijk minder fors dan voorgaande jaren. Enerzijds doordat er scherp begroot is (ook de G40 ervaart stijgende kosten in deze tijd), anderzijds blijkt hieruit dat Corona in 2022 minder invloed heeft gehad op onze netwerkactiviteiten dan voorheen. De G40 kon weer meer een netwerk zijn zoals we gewend waren. Het positieve resultaat van 2022 is vooral te verklaren door minder uitgaven dan begroot binnen de werkbudgetten van de pijlers en themagroepen als gevolg van minder georganiseerde netwerkactiviteiten (deels vanwege de naweeën van corona, maar vooral vanwege de bestuurswisseling). Daarnaast was er een hogere contributiebijdrage vanwege de toetreding van de gemeente Amstelveen.

Resultaatbestemming - De lijn van G40 is om terughoudend te zijn in het doorschuiven van middelen naar een nieuw begrotingsjaar. Echter, bij het vaststellen van de begroting 2023 is het signaal afgegeven dat er voor 2023 erg scherp begroot is. Vanwege de bijstelling van werkbudgetten vanuit coronatijd, maar ook om geen contributieverhoging te hoeven doorvoeren. Met de nieuwe bestuursperiode komen de werkbudgetten op gespannen voet te staan met de ambities. Van de nieuwe bestuurders, maar ook vanwege de ambitie vanuit de vastgestelde koers om extra inzet te plegen op lobby en communicatiestrategie. Daarom stelt het bestuur voor om het bestemmingsresultaat te besteden aan de activiteiten binnen de pijlers en voor de netwerkdagen, zodat daar meer lucht ontstaat.

Het voorstel past binnen de lijnen, zoals eerder door het AB is vastgesteld. De reservepositie van de G40 (€ 100.000) voldoet aan de eerdere afspraken.

Kascommissie - De gemeenten Lelystad en Deventer hebben de kascontrole gedaan en stellen voor om de gemeente Almelo decharge te verlenen voor het gevoerde financiële beleid en de verantwoording voor het boekjaar 2022. Zij geven wel een aantal (praktische) aandachtspunten mee. Er kan worden ingestemd met de Jaarrekening 2022 en de voorstellen voor de besteding van het exploitatieresultaat.

Financiële consequenties en dekking

De uitkomsten van de Jaarrekening hebben geen financieel effect voor de gemeente Deventer.

Openbaarmaking en communicatie

Openbaar

Aanpak en uitvoering

Na besluitvorming door het college wordt het besluit ambtelijk per e-mail verstuurd aan het DB van G40.

Vergadering : Algemeen Bestuur G40
Locatie : Per e-mail van 5 juni 2023
Onderwerp : Jaarrekening 2022
Datum : 2 juni 2023

Voorstel

- A. Kennis nemen van de G40-Jaarrekening 2022 en het G40-Jaarverslag 2022;
- B. Kennisnemen van de goedkeurende verklaring van de Kascontrolecommissie;
- C. Besluit:
 1. In te stemmen met de financiële verantwoording over 2022 en de jaarrekening 2022 vast te stellen;
 2. In te stemmen met de resultaatbestemmingen in onderstaande tabel;

Saldo jaarrekening 2022	€ 116.606	
Actualiteit en communicatie 2023 en 2024	€ 75.000	Een extra impuls voor actualiteit, lobby, profilering en strategische communicatie
Netwerkactiviteiten 2023 en 2024	€ 41.606	Meer kosten voor activiteiten en evenementen binnen pijlers en de ambtelijke- en bestuurlijke netwerkdagen

Toelichting

De rekening van baten en lasten 2022 van de G40 sluit met een positief exploitatieresultaat van € 116.606. Dit is opnieuw een positief exploitatieresultaat maar duidelijk minder fors dan voorgaande jaren. Enerzijds doordat er scherp begroot is (ook de G40 ervaart stijgende kosten in deze tijd), anderzijds blijkt hieruit dat Corona in 2022 minder invloed heeft gehad op onze netwerkactiviteiten dan voorheen. De G40 kon weer meer een netwerk zijn zoals we gewend waren.

Het positieve resultaat van 2022 is vooral te verklaren door minder uitgaven dan begroot binnen de werkbudgetten van de pijlers en themagroepen. Dit is vooral een gevolg van minder georganiseerde netwerk-activiteiten in dit jaar door een periode van corona en een periode waarin een bestuurswisseling plaatsvond. Het duurde even voordat duidelijk was of en hoe activiteiten na een corona-periode weer konden worden opgestart om vervolgens na de gemeenteraadsverkiezingen in een soort van vacuüm te verkeren waarin de bestuurswisseling plaatsvond. Er werd volop ingezet door het netwerk, maar de uitgaven binnen pijlers en themagroepen waren beperkt in deze periode.

De belangrijkste afwijkingen in de jaarrekening 2022 ten opzichte van de begroting 2022 (\geq €10.000) zijn:

- De post Communicatiemiddelen, is minder aangewend dan begroot. In 2022 zijn voorbereidingen getroffen om de website te actualiseren en te verbeteren, er is in samenwerking met Platform 31 gekeken op welke punten onze communicatie verbeterd kan worden, maar dit is nog niet tot uitvoering gekomen.
- De drie pijlers hebben ieder minder werkbudget nodig gehad dan begroot voor hun activiteiten (€ 24.000 sociaal, € 11.000 fysiek, € 46.000 economie). Dit is nu minder te wijten aan corona dan voorgaand jaar, maar meer aan de bestuurswisseling als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen. Het DB, pijlervoorzitters en themagroepvoorzitters werden opnieuw gekozen, dit nam meer tijd in beslag dan van te voren verwacht, waarbij ook ambtelijke ondersteuning is gewisseld.
- Een meevaller in 2022 was een hoger ontvangen contributiebedrag dan begroot; dit is het gevolg van de toetreding van de gemeente Amstelveen als 41^e stad aan ons netwerk.

De jaarrekening 2022 is opgenomen in bijlage I (rekening van baten en lasten 2022) en de balans 2022 in bijlage II.

Specifieke aandachtspunten

Doorschuiф van middelen

De G40 hanteert een terughoudend beleid als het gaat om het doorschuiven van structurele middelen naar een nieuw begrotingsjaar. Dit terughoudende beleid is in de basis prima en wordt nog steeds door ons omarmd. Dit heeft ertoe geleid dat in de afgelopen jaren regelmatig verrekening heeft plaatsgevonden met de te betalen contributie voor het nieuwe jaar.

In 2023 is alles anders

Echter, bij ons voorstel om in te stemmen met de begroting 2023, hebben wij al het signaal afgegeven dat voor 2023 erg scherp begroot is. Dit blijkt in de praktijk ook de werkelijkheid en heeft een aantal redenen:

- Enerzijds doordat de werkbudgetten in corona-tijd naar beneden zijn bijgesteld omdat er minder uitgaven waren als gevolg van minder activiteiten. Tegelijkertijd waren er bij het opstellen van de begroting 2023 al wel signalen dat het nieuwe bestuur en de nieuw betrokken bestuurders binnen de pijlers en themagroepen met veel enthousiasme en ambitie aan de slag willen met de opgaven waar we voor staan, met als gevolg dat werkbudgetten in 2023 mogelijk (te) krap begroot zijn. De verlaging van de werkbudgetten komen enigszins op gespannen voet met ambities van de pijlers in deze nieuwe bestuursperiode.
- Anderzijds was er ook een bestuurlijke wens om voor 2023, een jaar waarin gemeenten ook de lasten van de enorme inflatie moeten dragen, geen contributieverhoging door te voeren.
- Hieraan toegevoegd, speelt de ingezette koers om - conform het advies van Bernt Schneiders - extra inzet te plegen op lobby en onze communicatiestrategie. Dit wordt in 2023 vormgegeven met een aanbesteding van lobby- en public affairs

ondersteuning, evenals ondersteuning op het gebied van strategische communicatie. De focus ligt op een heldere, communicatief sterke boodschap van de G40 en een meer stevige positionering van de G40 in het huidige krachtenveld. Om echt stappen te kunnen maken op dit vlak, is een ruimer budget dan begroot in 2023 wenselijk.

Dit is voor ons reden om in 2023 meer financiële armslag te creëren om onze activiteiten te kunnen uitvoeren, daarvoor is het wenselijk om het positieve saldo van 2022 in te stellen als een bestemmingsreserve. Voorgesteld wordt om in te stemmen met een bestemmingsreserve van € 75.000 voor een extra impuls over de jaren 2023 en 2024 voor actualiteiten en aan het opbouwen van onze lobby-kracht, profilering en een strategische communicatie boodschap. En daarnaast wordt voorgesteld om in te stemmen met een bestemmingsreserve van € 41.606 voor netwerkactiviteiten voor de jaren 2023 en 2024 zodat dit meer lucht geeft voor activiteiten binnen de pijlers en de toegenomen uitgaven voor netwerkdagen.

De reserve

Op 31 december 2022 bedraagt de reservepositie € 100.000. Conform eerdere afspraak in het bestuur, wordt het positief jaarrekeningresultaat in eerste instantie toegevoegd aan de reserve en vervolgens onttrokken tot een bedrag van € 100.000. Dit is ook in lijn met het normbedrag voor de reserves zoals de kascontrolecommissie dit adviseert. Daarnaast stellen we een bestemmingsreserve van € 116.606 in. Zoals hiervoor aangegeven is dit opgebouwd uit € 41.606 voor netwerkactiviteiten en € 75.000 voor actualiteit en onze lobby/ communicatiestrategie.

Contributie 2023

Volgens onze statuten dienen de contributienota's vóór 1 juli van het betreffende kalenderjaar te worden verstuurd. Daarbij is het uitgangspunt de contributie zoals vastgesteld bij de begroting 2023.

Kascontrolecommissie

De gemeenten Lelystad en Deventer hebben de kascontrole over 2022 gedaan. Zij hebben getoetst of de factuurafhandeling geschiedt conform de procesafspraken in het financieel reglement van de G40 (artikel 9 uit het huishoudelijk reglement). De kascommissie verzoekt om de gemeente Almelo decharge te verlenen voor het gevoerde financiële beleid en de verantwoording voor het boekjaar 2022. Als aandachtspunten wordt de betaaltermijn van 30 dagen genoemd en de ten naamstelling van facturen waarin zowel 'G40' als 'Almelo' opgenomen dient te zijn. Het lidmaatschap van Amstelveen betekende in 2022 extra contributie inkomsten maar is per abuis inclusief btw in rekening gebracht (in het nadeel van het netwerk). Als tip wordt meegegeven om de contributieberekening op de factuur aan de deelnemers te vermelden. De bevindingen van de kascontrolecommissie staan uitgebreid beschreven in bijlage III.

Bijlage I REKENING VAN BATEN EN LASTEN 2022

Overzicht van baten en lasten		
	begroting 2022	jaarrekening 2022
Baten		
Contributie G40 (bedrag per inwoner)	1.071.745	1.079.627
Lasten		
Dagelijks Bestuur		
Ambtelijke ondersteuning db-leden algemeen	184.000	181.800
Vergader-, bureau- en overige kosten	37.500	34.701
Lobby	90.000	98.779
	311.500	315.280
Centraal werkbudget		
Themagroep Financiën	5.000	145
Themagroep Europa	7.500	582
Themagroep veiligheid	2.500	399
Themagroep democratische vernieuwing	2.500	0
Dag van de Stad	30.000	30.000
Platform 31 (contract)	100.000	97.172
Hosting website	5.000	4.980
Communicatiemiddelen	15.000	2.240
Vrij besteedbaar deel (voor actualiteiten)	20.000	20.630
	187.500	156.148
G40 Sociaal Pijler		
Ambtelijke ondersteuning (ambtelijk secretaris)	84.000	84.000
Programma & werkbudget	65.000	41.378
	149.000	125.378
G40 Fysieke Pijler		
Ambtelijke ondersteuning (ambtelijk secretaris)	84.000	84.000
Programma & werkbudget	145.000	134.465
	229.000	218.465
G40 Economische Pijler		
Ambtelijke ondersteuning (ambtelijk secretaris)	84.000	84.000
Programma & werkbudget	110.000	63.750
	194.000	147.750
Totaal lasten	1.071.000	963.021
Saldo (voor inzet reserves)	745	116.606
Inzet reserves	0	0
Saldo (na inzet reserves)	745	116.606

Bijlage II BALANS

	31-12-2022	31-12-2021		31-12-2022	31-12-2021
Rekening courant gemeente Almelo	216.606	296.721	Algemene reserve	100.000	100.000
			Bestemmingsreserves	116.606	-
			Batig saldo (na resultaatbestemming)	-	196.721
	<u>216.606</u>	<u>296.721</u>		<u>216.606</u>	<u>296.721</u>

Verslag Kascommissie van de Jaarstukken 2022 van het Stedennetwerk G40

Inleiding

Controle is uitgevoerd in de eerste helft van de maand mei 2023 door Johan Bruins (gemeente Deventer) en Ellen Coppens (gemeente Lelystad).

De controle is online verricht en begin mei online besproken.

De administratie van het Stedennetwerk G40 wordt bijgehouden door gemeente Almelo. De gemeente Almelo voert de financiële administratie en stelt de begroting en jaarrekening van het Stedennetwerk G40 op. Er is kennis genomen van het huishoudelijk reglement van het Stedennetwerk G40 (waarin opgenomen het financieel reglement). Alle boekingen van het Stedennetwerk G40 worden verantwoord op een aparte kostenplaats binnen de administratie van gemeente Almelo.

Bevindingen Kascontrolecommissie

Het jaarrekeningresultaat 2021 is, inclusief het surplus van € 25.000, gerestitueerd aan alle G40 steden. Het financieel resultaat over 2022 is uitgekomen op € 116.606. Normaliter wordt dit bedrag in het jaar $n+1$ aan de leden gerestitueerd middels verrekening met de contributie over het jaar $n+1$. In afwijking hiervan wordt bij de jaarrekening 2022 voorgesteld om dit bedrag éénmalig in de reserve te storten ten behoeve van een extra impuls aan lobby/communicatiestrategie (€ 75.000) en meerkosten voor netwerkactiviteiten (€ 41.606) in 2023 en 2024. Er zal derhalve geen restitutie over het jaar 2022 verrekend worden met de contributie over 2023.

Bevindingen controle van de facturen

De controle heeft online plaatsgevonden.

Op basis van alle boekingen in de administratie is een aselechte steekproef genomen. Alle onderliggende inkomende facturen en correcties uit de steekproef (in totaal 13 stuks) zijn opgevraagd en beoordeeld op juistheid, volledigheid en rechtmatigheid. Voor de uitgaande facturen is een controle op de totaal aansluiting gedaan tussen begroting, boekingen en jaarrekening 2022.

- Voor twee facturen was de betalingstermijn > 30 dagen en wijken daarmee af van de gestelde betalingstermijn in het huishoudelijk reglement.
- De facturen van het Stedennetwerk G40 zijn onderdeel van het factuurproces van de gemeente Almelo. Hierin zijn ook controles opgenomen, zo worden de facturen digitaal gecodeerd door een prestatieverklaarder en budgethouder, namens het verantwoordelijk DB lid.
- Op twee gecontroleerde facturen was de adressering niet volledig. Zo was bij één factuur 'G40' niet opgenomen in de adressering. Dit is geconstateerd door de gemeente Almelo. Doordat verder uit de factuur wel bleek dat het een factuur voor het Stedennetwerk betrof is deze wel als zodanig in behandeling genomen. Een andere factuur was gericht aan de G40, hier ontbrak 'gemeente Almelo' in de adressering.
- De begrote opbrengst van de contributie conform de begroting 2022 is € 1.071.745. De gefactureerde contributie-opbrengst is op € 1.079.627. Het positieve verschil van € 7.882 is te verklaren door de toetreding van gemeente Amstelveen per 1 juli 2022 aan het Stedennetwerk G40. Hierbij is geconstateerd dat de berekende contributie exclusief Btw € 9.537,05. Dit bedrag is als zijnde inclusief Btw bij gemeente Amstelveen in rekening gebracht. Het verschil van € 1.655 ten nadele van het Stedennetwerk betreft een foutmarge van 0,15% over de totale contributie en is derhalve niet materieel. De kascommissie adviseert dit nadeel binnen het Stedennetwerk te accepteren.

Aandachtspunten kascommissie

De kascommissie constateert de volgende aandachtspunten:

- Volledigheid van de tenaamstelling van de facturen;
- De betaaltermijn van 30 dagen.

Advies kascommissie

De kascommissie adviseert om de berekening van de contributie (aantal inwoners x tarief) op de verkoopfacturen te vermelden.

Verklaring

Ondergetekenden verklaren alle stukken en bescheiden behorende bij de rekening van baten en lasten over 2022, evenals de balans per 31 december 2022 van het Stedennetwerk G40 te hebben gecontroleerd. Met in acht neming van bovengenoemde opmerkingen verzoeken wij de vergadering om de gemeente Almelo decharge te verlenen voor het gevoerde financiële beleid en de verantwoording voor het boekjaar 2022.

De kascommissieleden:

Deventer, 11 mei 2023, de heer J.J.M. Bruins

Lelystad, 11 mei 2023, mevrouw E. Coppens

Jaarverslag 2022

Steden maken het verschil!

Stedennetwerk
G40

Voorwoord

We mogen 2022 rustig een turbulent jaar noemen. Op de eerste plaats natuurlijk door de oorlog aan de oostgrens van Europa. Deze werpt zijn schaduw ook over onze samenleving. De schaduw van de verschrikkelijke gebeurtenissen in de Oekraïne zijn ook zichtbaar in onze steden. Vele Oekraïners zijn op de vlucht voor oorlog en geweld. En hoewel het veel inzet vraagt, zie ik met gepaste trots dat we niet weglopen van onze verantwoordelijkheid. We laten als steden zien dat, als door de nood gedwongen wordt aangeklopt, we voor een gast-vrije opvang zorgen. Mensen staan voorop, de systemen buigen mee. En zo hoort het.

In 2022 kregen we na een jaar van onderhandelingen een nieuw kabinet. In onze steden verliepen de formaties na de raadsverkiezingen soepeler. En zoals dat dan gaat: na de raadsverkiezingen volgt ook een nieuwe bestuursperiode van de G40. Het zittende Dagelijks Bestuur kreeg een nieuw mandaat van de leden van de G40 (inmiddels aangevuld met Amstelveen als 41ste lid). De pijlers en themagroepen, een aantal met nieuwe trekkers, hebben collegeakkoorden en regeerakkoord als basis gebruikt voor de nieuwe werkprogramma's. Tijdens de succesvolle bestuurlijke netwerkdagen op 22 en 23 september in Almere zijn deze programma's in de steigers gezet.

De werkprogramma's weerspiegelen de veelheid aan onderwerpen waar we als steden een belang bij hebben. Zo zet de pijler 'Economie en werk' zich in voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van de

binnenstad. Ook is meegedacht over het inrichten van de City Deal 'Vitale binnensteden' en werken we samen met het Ministerie van IenW aan het thema 'Slimme mobiliteit'.

Ook de pijler 'Sociaal' kent een volle agenda. Ik hoef alleen maar de onderwerpen '(energie)armoede', 'Spreidingswet' en 'Hervormingsagenda jeugd' te noemen en we hebben een beeld van de berg werk die in de pijler en themagroepen verzet wordt.

In de pijler 'Fysiek' gaat het al niet anders. Ook daar is terug te zien dat het beroep op steden om maatschappelijke opgaven op te pakken groot is en steeds groter wordt. We zien dat bijvoorbeeld bij de woonagenda. Als G40 hebben we gereageerd op het wetsvoorstel Versterking regie op de volkshuisvesting. Maar ook de aanpak van verduurzamen en de energietransitie krijgt in deze pijler terecht veel aandacht. En dan heb ik het nog niet eens over de uitdaging hoe om te gaan met de schaarse ruimte in onze steden. Ook dat is een stevig vraagstuk in de fysieke pijler.

Ook mooi om te zien dat er op verschillende terreinen een relatie gelegd wordt met de Europese agenda. Dat is aangezwengeld in de vorige bestuursperiode en de huidige themagroep Europa pakt dat met hernieuwde energie op.

Tot slot laat ik niet onvermeld dat we ook steeds vaker zien dat sommige vraagstukken zich niet laten vangen in één pijler. En dat vraagt dus om pijler overstijgend samenwerken. De werkgroep asiel en integratie is hiervan een mooi voorbeeld.

Het is goed om te zien dat we als G40 in toenemende mate door het Rijk worden beschouwd als gesprekspartner. En we draaien daar onze hand niet voor om. Sterker nog: we hebben onze handen in de felicitatiebrieven aan het nieuwe kabinet uitdrukkelijk uitgestoken. Gelukkig beseft het kabinet meer en meer dat steden een centrale rol spelen in het oppakken van de belangrijkste maatschappelijke opgaven. Het besef dat daarvoor dan ook aan een aantal randvoorwaarden moet worden voldaan, kan echter nog wel een steuntje in de rug gebruiken. Onze themagroep Interbestuurlijke samenwerking richt zich hierop. Samen met het ministerie van BZK gaat het na hoe de Actieagenda Sterk Bestuur van de minister van BZK voldoende voet aan de grond kan krijgen. Waarbij we natuurlijk niet vergeten dat een passende financiële verhouding een eerste vereiste is. De themagroep Financiën vormt daarin onze ogen-en-oren.

Al onze activiteiten vragen ook om een gedegen toevoer van kennis en inzicht. Platform31 vervult daarin een belangrijke rol. We besloten daarom om opnieuw een convenant te sluiten met Platform31 ter vervanging van het oude dat tot eind 2022 liep.

De G40 ontpopt zich steeds meer als een organisatie waar je niet omheen kunt. We praten op alle niveaus mee. Tegelijkertijd is onze kracht dat we heel snel inzicht kunnen geven in de praktijk. Doordat in de pijlers en werkgroepen bestuurders en ambtenaren zich actief inzetten, elkaar gemakkelijk weten te vinden en daardoor slagkracht ontwikkelen. Besturen is mensenwerk. En dat geldt ook zeker voor de G40. Het advies 'Positie Stedennetwerk G40' dat het bestuur liet opstellen, geeft ons de handvatten om ons netwerk uit te bouwen en te versterken. Dat laten we terugzien in ons werk in 2023. Ik hoop jullie daarin tegen te komen.

Paul Depla, voorzitter Stedennetwerk G40

Pijler Werk en economie

Algemeen

Overdrachtsdocument

De pijler Economie en Werk ging in 2022 van start met een overdrachtsdocument, met drie speerpunten:

1. In het centrum van de stad wordt de neerwaartse spiraal van leegstand, verpaupering en ondermijning omgebogen in een opwaartse spiraal naar een binnenstad waar het hart van de samenleving klopt en die aantrekkingskracht heeft op inwoners, bezoekers en ondernemers. Het resultaat is dat leegstand vermindert, veiligheid toeneemt en dat ondernemers een eerlijke boterham kunnen verdienen.
2. Onbenut talent van werkenden en niet werkenden wordt veel meer benut ten gunste van de eigenwaarde van werknemers en de economie. Er komt meer mobiliteit tussen tekort- en overschotberoepen. Ondernemers kunnen weer ondernemen omdat hun openstaande vacatures gevuld worden met mensen die ontwikkelkracht geven aan hun onderneming.
3. MKB-ondernemers blijven concurrerend in de klimaat-neutrale, inclusieve en digitale economie van de (nabije) toekomst. Hun aandeel in de nationale innovatie stijgt waardoor zij hun aandeel in de totale werkgelegenheid van 70 procent kunnen handhaven.

Essentieel is dat de G40-steden hun verantwoordelijkheid nemen in interbestuurlijke-, lokale- en regionale samenwerking van overheden, ondernemers, werknemers en maatschappelijke instellingen en hun partners inwoners en ondernemers in staat stellen de kansen te pakken in de transformaties op het gebied van klimaat, gezondheid, inclusie en digitalisering.

Bestuurswissel

Pijlervoorzitter Pieter Meekels (Sittard-Geleen) nam bij de gemeenteraadsverkiezingen afscheid van de politiek. In de zomer werd in een digitale stemming Frank den Brok (Oss) gekozen als voorzitter en Adam Elzakalai (Amstelveen) als vice voorzitter.

Nieuwe bestuursperiode

Tijdens de bestuurlijke netwerkdagen in Almere werd een start gemaakt met de nieuwe bestuursperiode. Er zijn drie themagroepen:

- MKB en economische vernieuwing
- Sterke keten van participatie, leren, werken en ondernemen
- Vitale binnensteden en werklocaties

Werklocaties is een nieuw aandachtspunt van de pijler. Het thema Smart cities ging over naar de fysieke pijler.

Ambtelijk overleg

De ambtenaren vergaderden vier keer digitaal en één keer fysiek; in september in Deventer. In februari was het thema ondernemersdienstverlening met Paul van Dijk van het Nederlands Comité voor Ondernemerschap als gast en pitches van drie steden (Breda, Deventer, Sittard-Geleen) over hoe zij de ondernemersdienstverlening oppakken. In maart werd de Economische agenda voor stad en regio (Platform31/VNG) besproken met pitches van drie steden (Haarlem, Zwolle, Groningen) over vernieuwing van de economische structuur, ruimte voor ondernemen en human capital. In mei was het thema circulaire economie met pitches van Breda en STEC. In september werd afscheid genomen van Denis Cromptvoets als pijlersecretaris en werd gesproken over de thema's voor de nieuwe bestuursperiode. In november werden de thema's verder uitgewerkt en waren te gast Paul van Dijk met de Staat van het MKB 2022, en Arno Ruigrok van de Citydeal binnensteden.

Thema MKB en economische vernieuwing

In aansluiting op het advies van het Nederlands Comité voor Ondernemerschap, zijn de mogelijkheden verkend van een community of practise om de dienstverlening in de regio aan het brede MKB te verbeteren. Yvonne Salvino (Sittard-Geleen) is trekker van de themagroep. In de tweede helft van 2022 is gewerkt aan een manifest om de zorg uit te spreken over de moeilijke financiële situatie van MKB-ondernemers na de coronacrisis en in de energiecrisis met oplopende kosten en nog niet afbetaalde schulden. Het manifest is onder de aandacht gebracht van het ministerie van EZK en de Tweede Kamer. In een brief stellen veertien steden voor middelen beschikbaar te stellen voor menskracht om de regionale (triple helix) MKB-ondersteuningsinfrastructuur te versterken, menskracht voor de individuele begeleiding van MKB-ondernemers, bestaande nationale en Europese MKB-middelen per regio gebundeld in te zetten, en de bundeling in de steden en hun triple helix partners te concretiseren. Er komt een Community of practise. Iedere stad kan daaraan deelnemen, als steden zich ook daadwerkelijk willen inspannen voor verbetering van de dienstverlening.

Thema Smart Cities

De themagroep Smart Cities heeft in 2022 de focus gelegd op slimme mobiliteit. Met het ministerie van IenW zijn gesprekken gevoerd over samenwerking. Directeuren van de zes koplopergemeenten hadden het voortouw in de doorontwikkeling van de themagroep, onder voorzitterschap van Wim Willems (Apeldoorn). In de tweede helft van 2022 is door de G40 met IenW gewerkt aan een gezamenlijk Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvernieuwing voor een slimme en duurzame verstedelijking. Wim Willems is ook voorzitter van de Citydeal Een slimme stad, zo doe je dat. In december heeft Wim Willems afscheid genomen als wethouder.

Uitvoeringsprogramma mobiliteitsvernieuwing voor slimme, duurzame verstedelijking

Mobiliteitsvernieuwing in relatie tot slimme, duurzame verstedelijking omvat onder andere het komen tot lagere parkeernormen, (netwerken van) hubs, een intensiever gebruik van deelvervoer, betere fietsinfra, een dynamischer ruimtegebruik, slim openbaar vervoer en slimme stadslogistiek. Door verder in te zetten op onderlinge samenwerking en samenwerking met het Rijk, kunnen lokale oplossingen in deel-mobiliteit, hubs, slimme stadslogistiek, digitale platforms, standaarden en werkwijzen worden gerealiseerd en opgeschaald. Dit vraagt om een gezamenlijke en meerjarige inspanning, geld voor instrumentatie en realisatie en samenwerking tussen het Rijk en gemeentelijke netwerken. De trekkende G40-steden zijn gestart met een kwartiermaker en streven naar een gezamenlijke programma-organisatie. Ook werd een aanvraag gedaan voor het Nationaal Groeifonds.

Thema Vitale Binnensteden en Werklocaties

Ook in 2022 was de themagroep ambtelijk en bestuurlijk vertegenwoordigd in het VNG-overleg binnensteden en de landelijke Stuurgroep Retailagenda. De themagroep sprak mee over het inrichten van een Citydeal Vitale binnensteden. Dit was een initiatief van de G6. De G4 werken op economisch vlak samen met Eindhoven en Groningen.

Adam Elzakalai (Amstelveen) is sinds september de bestuurlijk trekker van de themagroep, in samenwerking met Maarten Burggraaf. Monique Esselbrugge (Nijmegen) maakte plaats voor Maarten Burggraaf (Dordrecht) als bestuurlijk trekker van het thema binnensteden.

Werklocaties is een nieuw thema voor de G40. Het thema is actueel vanwege:

- de verstedelijkingsvraag; blijft er bij de druk van de woningmarkt voldoende ruimte voor werken
- de verduurzamingsopgave van werklocaties

Een ambtelijke werkgroep is van start gegaan om de inspanningen van de G40 en de samenwerking met het ministerie van EZK te concretiseren.

Thema Sterke Keten

De themagroep startte 2022 met het symposium De kracht van de regio, samen met het UWV. Besproken werden de wensen voor het nieuwe kabinet. De opbrengsten van het gesprek zijn meegenomen in een brief aan het ministerie van SZW. Met Ton Wilthagen (Universiteit Tilburg) werd gesproken over participatie. De G40 wil een fundamentele herziening van de Participatiewet.

Bestuurlijk trekker Mariska ten Heuw (Hengelo) speelde een actieve rol in de VNG; in de commissie PSI en in de VNG taskforce economisch herstel op het thema Human Capital. Na een reeks gesprekken met landelijke stakeholders leidde dit tot de paper *Naar een wendbare en weerbare beroepsbevolking*. Aan de G40-themagroep nemen ook vier gemeenten deel die trekker zijn van een arbeidsmarktregio, maar geen lid zijn van G4 of G40. Met de G4 is een intensief contact. Mariska ten Heuw kwam na de gemeenteraadsverkiezingen niet terug als wethouder en droeg haar taken over aan Carine Bloemhoff (Groningen). Zij werd in september samen met Raymond Wanders (Emmen) gekozen als nieuwe voorzitter.

In het voorjaar sprak de themagroep over het aflopen van de coronasteunmaatregelen, de TOZO, de toekomst van de SW-bedrijven (sociale werkvoorziening), en de bijstelling van de BUIG (gebundelde uitkeringen van het Rijk aan gemeenten op het gebied van werk).

Tijdens de bestuurlijke netwerkdagen in Almere (september) besprak de themagroep de strategische koers voor de komende jaren. Samengevat:

- Participeren: Fundamentele herziening Participatiewet; menselijke maat, experimenteerruimte,
- Leren: Leven lang ontwikkelen, regionale Human Capital Agenda's, maatwerk in de regio mogelijk maken, ontschotting,
- Werken en ondernemen: vormgeven uitbreiding regionale arbeidsmarktinfrastructuur met SZW.

Uitbreiding arbeidsmarktinfrastructuur

In oktober presenteerde het kabinet de uitgangspunten voor de uitbreiding van de arbeidsmarktinfrastructuur. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de ervaringen met de regionale mobiliteitsteams (RMT) die in de coronaperiode per arbeidsmarktregio zijn opgezet. De ambitie is om in elke arbeidsmarktregio minimaal één (ook digitaal) loket in te richten. Dit loket moet toegang bieden tot de dienstverlening van een regionaal publiek-privaat samenwerkingsverband van sociale partners, UWV, gemeenten, SBB en onderwijsinstellingen (regionale menukaart). In het regionaal beraad heeft de centrumgemeente de functionele regie. Het ministerie gaat de uitgangspunten uitwerken tot een nieuwe werkwijze, in overleg met de stakeholders, waaronder de centrumgemeenten van arbeidsmarktregio's. De themagroep pakt deze uitdaging proactief op.

De bestuurders van de themagroep Sterke Keten vergaderden in 2022 vier keer digitaal en één keer fysiek (bestuurlijke netwerkdag Almere). De ambtelijke themagroep vergaderde acht keer digitaal.

Pijler Sociaal

Algemeen

Het jaar 2022 was vooral een jaar van kennismaking en afscheid nemen. Eind 2021 was het coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' van het nieuwe kabinet gepresenteerd, waardoor in de eerste maanden van 2022 vooral tijd en aandacht is besteed aan de nieuwe plannen en het aanschrijven van de nieuwe bewindspersonen. Alle relevante bewindspersonen voor de Sociale pijler hebben een felicitatiebrief ontvangen waarin we vanuit G40 onze belangrijkste aandachtspunten onder ogen hebben gebracht. Naar aanleiding van deze brieven hebben we in 2022 gesprekken gevoerd met minister Carola Schouten over het armoedebeleid, met staatssecretaris Van Ooijen over het (preventieve) jeugdhulpbeleid en met staatssecretaris Van der Burg over het asielbeleid.

We hebben in 2022 twee bestuurlijke netwerkdagen gehad. De eerste netwerkdag was vooral gericht op de uitslagen van de gemeenteraadsverkiezing. De tweede netwerkdag stond in het licht van de nieuwe samenstelling en inrichting van de G40 bestuurders en themagroepen. Er is bewust ervoor gekozen om de themagroepen van de vorige periode ook dit jaar te hanteren. Er is enige discussie geweest of de themagroepen integraler georganiseerd moeten worden aan de hand van de thema's van de propositie, namelijk bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezonder leven. Vanuit de Sociale pijler is er echter voor gekozen om toch de 'oude' themagroepen te hanteren, omdat dit zorgt voor herkenbaarheid en aansluit bij de VNG-commissies.

Voor zowel het bestuurlijke voorzitterschap van de Sociale pijler als voor het bestuurlijk voorzitterschap van de verschillende themagroepen zijn verkiezingen geweest. Cathalijne Dortmans van de gemeente Helmond is herkozen als voorzitter van de Sociale pijler. Daarnaast is ze ook verkozen tot voorzitter van de commissie Zorg, Jeugd en Onderwijs bij de VNG. Froukje de Jonge van de gemeente Almere is gekozen tot vicevoorzitter van de Sociale pijler.

In het kader van lobby zijn er verschillende activiteiten verricht. Zo is er begin 2022 een brief geschreven naar de Eerste en Tweede Kamer waarin de G40 zich uitsprak tegen de onverwachte extra bezuiniging van 500 miljoen euro in het coalitieakkoord. Dit heeft ertoe geleid dat in mei het kabinet heeft besloten dat die extra 500 miljoen niet meer ten laste van de gemeenten ligt. De zorgen rondom de Hervormingsagenda waren daarmee echter niet weg. In november hebben we weer met de G4 een brief naar de Tweede Kamer verstuurd met onze zorgen over de voortgang van de Hervormingsagenda.

Daarnaast is vanuit de themagroep Armoede en schuldhulpverlening en de Sociale pijler een brief gestuurd naar minister Schouten over onze zorgen over de energiearmoede. Dezelfde themagroep heeft ook in samenwerking met de themagroep Duurzaamheid in september een brief geschreven naar minister Schouten toen de maatregelen rondom het bestrijden van (energie)armoede gepresenteerd waren.

Een ander belangrijk thema in 2022 was 'de menselijke maat'. De commissie van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid had in 2022 de G40 uitgenodigd om deel te nemen aan een rondetafelgesprek over dit onderwerp. Froukje de Jonge heeft hierin deelgenomen namens de G40.

Rondom het thema ‘mensen met onbegrepen gedrag’ is ook de G40 gevraagd om mee te werken aan een reportage van EenVandaag en aan een interview door de Volkskrant. Hierin is breed inbreng gevraagd vanuit het netwerk en heeft Cathalijne Dortmans de Sociale pijler vertegenwoordigd.

Al met al, een bevlogen jaar.

Thema Zorg Jeugd en Onderwijs

De themagroep Zorg, jeugd en onderwijs zorgt ervoor dat alle G40 gemeenten zich kunnen uitspreken over de landelijke beleidsontwikkelingen op vlak van de Jeugdwet, Wmo en Onderwijs en de vele aanpalende maatschappelijke vraagstukken. Zowel kennisdeling als beleidsbeïnvloeding werd dit jaar mogelijk gemaakt in vijf bestuurlijke en tien ambtelijke bijeenkomsten. In het afgelopen jaar is vooral veel aandacht besteed aan de thema’s uit de propositie ‘de winst van het sociaal domein’: kansengelijkheid, bestaanszekerheid en gezond leven mogelijk maken. Veel G40 gemeenten zetten de beweging van ‘zorg naar gezondheid’ al in. Denk aan nieuwe preventieve aanpakken en inzet op de sociale basis. Samenwerking met andere partijen zoals de zorgverzekeraar speelt hierin een grote rol. In het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) wordt een grote transformatie geambieerd. De themagroep heeft verdieping en beïnvloeding op deze akkoorden mogelijk gemaakt: wat gebeurt er lokaal, wat kunnen we hiervan leren en wat is nodig van Rijk en partners? In het verlengde van dit thema is in opdracht van de themagroep het onderzoek ‘Versterken van de sociale basis’ opgeleverd. Ook is er een start gemaakt met het traject ‘maatschappelijke voorzieningenplanning bij in- en uitbreiding van steden’ om verder te komen in de woon-zorg opgave. Dit traject vergelijkt de aanpak van steden en brengt verdieping op werkzame

elementen. Daarnaast is veel aandacht uitgegaan naar de Hervormingsagenda Jeugd en uitdagingen in de eigen steden. Verschillende G40 gemeenten nemen deel aan de landelijke gesprekstafels – zoals het VNG strategisch afstemmingsoverleg Jeugd en de Commissie ZJO – en nemen hier actief het standpunt van de G40 in mee. Tot slot stond het jaar grotendeels in teken van het formuleren van een nieuwe gezamenlijke focus en structuur voor de collegeperiode 2022–2026, welke is omgezet tot een overzichtelijk werkplan met geprioriteerde leer- en lobbythema’s. De themagroep zal deze periode worden getrokken door duovoorzitters Anja Prins (Apeldoorn) en Leon Meijer (Ede).

Vergunninghouders en Asiel

Het blijkt nog altijd zeer relevant te zijn om binnen een themagroep bij elkaar te komen en te overleggen over de opgaven die gemeenten hebben op de beleidsterreinen van opvang tot en met integratie. Niet in de laatste plaats vanwege de grote toevlucht van vluchtelingen uit Oekraïne, de schrijnende situatie in de asielopvang, de crisis op de woningmarkt en de knelpunten die gemeenten tegenkomen in de uitvoering van de nieuwe Wet inburgering. Voor gemeenten is deze themagroep het enige overleggremium waar alle thema’s van opvang tot en met integratie in samenhang besproken worden en waar je goede voorbeelden kan delen.

Binnen de G40 (themagroep Vergunninghouders en asiel en breed ook met andere themagroepen) is er in 2022 wederom constructief en veelvuldig meegedacht op welke wijze er gezorgd kan worden voor de opvang van asielzoekers en Oekraïners en huisvesting en integratie van vergunninghouders. In de integrale uitvoeringsagenda ‘Van asiel tot en met integratie’ is benadrukt dat een integrale aanpak cruciaal is om de problemen in de asiel- en integratieketen het hoofd te kunnen bieden.

Opvang, huisvesting en integratie zijn communicerende vaten. Indien de integratie niet goed verloopt, brokkelt het draagvlak voor asielopvang in de samenleving af en andersom zorgt een niet juiste asielopvang of een vertraging in de huisvesting voor een slechte (start van de) integratie. De vastgestelde (mei 2020) Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen is een belangrijk onderdeel en vraagt daadwerkelijke uitvoering op provinciaal en lokaal niveau. De zogenaamde Spreidingswet is onderdeel hiervan en zou moeten zorgen voor een eerlijker verdeeld opvanglandschap in Nederland. De G40 heeft via de VNG een stevige reactie gegeven op de consultatie van deze wet. Ondanks de kritiek op de Spreidingswet van medeoverheden, maatschappelijke organisaties en de Raad van State, zal de Spreidingswet ongewijzigd behandeld worden door de Tweede Kamer. Inzet van de G40 is een eerlijker verdeeld opvanglandschap in Nederland te realiseren dat recht doet aan de afspraken die zijn gemaakt in de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen.

Ook het adviesrapport 'Een thuis voor iedereen' is nog altijd belangrijk voor de themagroep. In dit rapport is de ambitie opgenomen dat iedereen in 2030 een thuis zou moeten hebben. Het gaat hierbij om alle aandachtsgroepen, waaronder vergunninghouders, maar hoe langer de oorlog in Oekraïne aanhoudt, hoe meer dit ook voor ontheemden uit Oekraïne gaat gelden. De G40 vraagt blijvend aandacht voor de integraliteit op dit dossier, maar ook voor de uitdagingen die de G40 gemeenten zien en ervaren op de woningmarkt.

Naast bovenstaande zijn gemeenten aan de slag gegaan met de Wet inburgering 2021. Binnen de G40 is er nog steeds breed draagvlak voor de Inburgeringswet en de regierol van gemeenten, maar wordt er ook blijvende aandacht gevraagd dat in de nieuwe wet echt de inburgeraar centraal staat. Inburgering moet uitvoerbaar en betaalbaar zijn voor gemeenten en om dit te blijven benadrukken is op de Algemene ledenvergadering van de VNG een motie aangenomen van de G40 steden

Almere en Tilburg. Ook de opvang en begeleiding van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv) moet uitvoerbaar en betaalbaar blijven voor gemeenten. De G40 heeft, in samenwerking met de G4 en de VNG, een succesvolle lobby gevoerd om verlengde opvang en begeleiding tot 21 jaar voor deze jongeren mogelijk te maken. Het Rijk heeft hiervoor een structurele financiering beschikbaar gesteld vanaf 2023 en samen met Nidos hebben G40 en VNG een handreiking opgesteld voor gemeenten die amv opvang bieden. Tot slot is de G40 vertegenwoordigd in de nieuw opgezette VNG-commissie Asiel en Migratie. Tot slot heeft de themagroep een onderzoek laten uitvoeren door Platform31 'De twijfel van tijdelijkheid: Opvang en aanbod vluchtelingen Balkanoorlog en Oekraïne'. De huidige situatie met vluchtelingen uit Oekraïne vertoont een aantal overeenkomsten met de situatie tijdens het uitbreken van de Balkanoorlog in de jaren negentig van de vorige eeuw, toen gemeenten een rol kregen bij de opvang van (voormalig) Joegoslavische vluchtelingen. Ook toen waren de aantallen vluchtelingen groot en trof het Rijk uit noodregelingen voor het verblijf en de opvang van vluchtelingen buiten de reguliere asielprocedures om. De geschiedenis leert dat deze opvang moeizaam verliep en dat vluchtelingen die in Nederland werden opgevangen langer bleven dan in eerste instantie werd verwacht. Het grootste deel settelde zich permanent in Nederland. Om deze reden gaven de leden van de themagroep aan dat ze de behoefte hebben om te leren van de aanpak rondom eerdere vluchtelingenstromen en specifiek van die van de Balkanoorlog. Hoe kunnen gemeenten, op basis van de opgedane ervaringen, het beste omgaan met de huidige vluchtelingenstroom? En met welke aandachtsgebieden moeten zij rekening houden? In 2023 wordt bekeken op welke manier we gemeenten nog meer kennis en handvatten kunnen bieden die hen mogelijk helpen in het vormgeven van de opvang en hulpaanbod voor vluchtelingen.

Van de voorzitters van de G40 themagroep Vergunninghouders en asiel, Yusuf Celik en Manouska Molema:

“De beelden van de opvangcrisis die dagelijks op ons afkomen laten ons niet koud. Steden leveren een belangrijke en betekenisvolle bijdrage om uit de opvangcrisis te komen. Wij zien het in onze eigen steden waar vrijwilligers, zorg- en welzijnsorganisaties, onderwijs en gemeente mensen op misschien wel het kwetsbaarste moment in hun leven warm ontvangen in het asielzoekerscentrum, de tussenvoorziening voor statushouders en in de vele AMV-locaties die wij samen in onze steden hebben. Maar we zien ook de enorme uitdaging die we hebben om draagvlak te behouden en te creëren voor asielopvang, mensen in te laten burgeren en ervoor te zorgen dat er huisvesting beschikbaar is voor alle mensen die dat nodig hebben. Steden moeten alle aandachtsgroepen van een woning voorzien, waaronder statushouders, maar ook andere woningzoekenden. Hierin is het steeds zoeken naar een balans.

Als voorzitters van deze themagroep willen we samen met deelnemers nadenken over hoe we vanuit een crisisaanpak naar een duurzame aanpak kunnen komen en wat de rol van de steden daarbij kan zijn. Een aanpak waarbij we mensen die een toevlucht tot ons land zoeken een goede start en integratie kunnen bieden en ervoor kunnen zorgen dat de gevestigde inwoners in onze stad dit ondersteunen. Wat ons betreft delen we ervaringen, blokkades, uitdagingen en kansen met elkaar, om van elkaar te leren, en ook de betrokken partners uit de asielketen te voeden vanuit onze stedelijke praktijk. In de steden wonen en leven mensen met elkaar en juist uit de steden halen we dus op hoe het beter kan.”

Wonen welzijn en zorg

Wonen behoort tot de basisbehoeften van ieder mens. Het is van belang dat mensen kunnen wonen in een veilige en gezonde omgeving, waarin zij zich thuis voelen en zich kunnen ontwikkelen. Goede welzijns- en zorgvoorzieningen zijn daarbij randvoorwaardelijk. Momenteel staat

deze basisbehoefte echter onder grote druk. Bij gebrek aan passende huisvesting dreigt al snel een negatieve spiraal van sociale problemen, die niet alleen hoge maatschappelijke kosten met zich meebrengen, maar bovenal schrijnende omstandigheden creëren voor de meest kwetsbare mensen. De themagroep Wonen, welzijn en zorg zet zich in voor een prettig en betaalbaar thuis voor iedereen, samen met de medeoverheden, corporaties, zorgaanbieders, welzijnsorganisaties en bewoners.

De themagroep heeft zich gericht op thema's als schaarste op de woningmarkt, het stimuleren en faciliteren van nieuwe vormen van wonen en wooninitiatieven, en het streven naar een inclusieve samenleving. Samen met Platform31 is onderzocht hoe de wijkopbouw kan bijdragen aan een inclusieve wijk, waarin iedereen zich thuis voelt. Door middel van speerpunten en adviezen vanuit de themagroep is er gewerkt aan het realiseren van deze doelstellingen. Een belangrijk onderdeel hierbij is de woonzorgvisie, die inmiddels vanuit het programma 'Een thuis voor iedereen' verplicht is gesteld. De themagroep bevindt zich op het snijvlak van verschillende domeinen, wat betekent dat de themagroep vanuit de verschillende pijlers van de G40 werkt. Het versterken van de onderlinge integraliteit zal ook in de komende periode prioriteit blijven.

De themagroep wil gemeenten ondersteunen bij het versterken van hun regie en grip op het woonzorgdomein, zodat gemeenten hun verantwoordelijkheid kunnen nemen om te zorgen voor een goede woonkwaliteit voor al hun inwoners. In de komende periode zal de themagroep dan ook streven naar een dieper inzicht in – maar vooral naar concrete handelingsperspectieven voor de vraagstukken rondom de huisvesting van aandachtsgroepen, met leefbaarheid en bestaanszekerheid als belangrijke uitgangspunten.

Armoede en schulden

2022 jaar was een bewogen jaar dat voor de themagroep Armoede en schulden voor een groot deel in het teken stond van de energiecrisis en de opvang van Oekraïners. Beiden taken die gemeenten 'ineens' op hun bordje kregen en waarbij de sterke kennisdeling binnen de G40 tot uiting kwam. Bijvoorbeeld gemeenten die elkaar opzochten om beleidsregels en casussen met elkaar te bespreken en een extra (live) bijeenkomst rondom het thema energiearmoede om ervaringen met elkaar uit te wisselen. Maar de energiecrisis was ook aanleiding om vanuit de bestuurlijke kerngroep in maart 2022 een brandbrief naar het Rijk te sturen, vanwege de grote zorgen om de inwoners van onze steden. Niet zonder resultaat; de voorzitter heeft daarmee de relatie met de minister kunnen versterken. Ook was het onderwerp om de samenwerking over de pijlers heen te organiseren; in het najaar organiseerden Armoede en schulden samen met de themagroep Duurzaamheid een ambtelijke en vooral inspirerende sessie.

Richting eind van het jaar was de nieuwe bestuurlijke kerngroep gevormd en zijn de contouren geschetst van het werkplan voor de komende jaren.

Pijler Fysiek

Algemeen

De gemeenteraadsverkiezing in 2022 zorgde dat de G40 Fysieke pijler zich opnieuw heeft georganiseerd voor de nieuwe bestuursperiode t/m 2026. De inhoudelijke koers van de themagroepen is gekozen en de bestuurlijke trekkers zijn enthousiast aan de slag gegaan. Alle themagroepen gaan in 2023 aan de slag om doelen ten aanzien van kennisdeling, -ontwikkeling en lobby te formuleren, zodat we tot goede speerpunten voor de pijler in deze bestuursperiode komen.

Tijdens de bestuurlijke netwerkdagen in september in Almere zijn de bestuurders van de Fysieke pijler voor het eerst bij elkaar geweest in nieuwe samenstelling en met Maaïke Veening (Almere) als nieuw gekozen voorzitter. De opkomst was hoog, met zo'n 35 bestuurders.

De Fysieke pijler koos voor een duo-vicevoorzitterschap van Hanneke Steen (Hengelo) en Bas van der Pol (Tilburg). Zij hebben elkaar gevonden in de ambitie om te werken aan de brede opgaven die we als steden in het fysieke domein hebben en ervoor te zorgen dat er verbindingen (blijven) bestaan. Binnen de pijlers van de G40 en ook de regio's. Ze vullen elkaar goed aan: Bas van der Pol is van de bouw en de markt, Hanneke Steen heeft de ervaring bij het Rijk en de departementen en vooral ook de koppeling met ontwikkeling en mobiliteit.

Themagroep Woningmarkt

De themagroep Woningmarkt gaat door, met Karin Schrederhof (Delft) als voorzitter en Ronald Weerwag (Zoetermeer) als vicevoorzitter. Naast woningbouw en volkshuisvesting (voldoende en betaalbare woningen voor alle inwoners van de G40-steden), gaat de themagroep ook aan de slag met leefbaarheid in wijken en de verbinding met de doelen in de sociale pijler. De focus ligt op de volkshuisvesting, bouw van betaalbare woningen en andere oplossingen voor het woningtekort. Ook de vraagstukken rond leefbaarheid en vitaliteit in bestaande wijken worden in deze opgave meegenomen.

Themagroep Leefomgeving en stedelijke transformatie

De themagroep Omgevingswet gaat verder als themagroep Leefomgeving en stedelijke transformatie. Alle vraagstukken rond integrale gebiedsontwikkeling in steden, ruimtelijke kwaliteit, combineren van functies in schaarse ruimte en rijksbeleid als de Novi en Mooi Nederland, komen hierin aan de orde. Via best practices in de ruimtelijke ontwikkeling wordt, onder andere via het programma Stedelijke Transformatie, kennis met de steden gedeeld. En de inwerkingtreding van de Omgevingswet en hoe steden daar mee moeten en kunnen werken staat hoog op de agenda van de themagroep. Liesbeth Grijsen (Deventer) en Martina Huijsmans (Delft) zijn de bestuurlijke trekkers van deze themagroep.

Themagroep Duurzaamheid

Ook de themagroep Duurzaamheid gaat door en gaat aan de slag met thema's als energiearmoede, warmtenetten, circulariteit en de realisatie van het klimaatakkoord. Claudio Bruggink (Hengelo) en Tanja de Jonge (Dordrecht) zijn de nieuwe voorzitters van deze themagroep. René Tuijn (Zaanstad) is de nieuwe vicevoorzitter. Vanuit de themagroep Duurzaamheid is er behoefte meer te doen op het thema circulariteit. Die wens is er ook in de pijler Economie & Werk. De pijler besluit later in welke vorm de G40 daarmee aan de slag gaat.

Themagroep Slimme duurzame verstedelijking en mobiliteitsvernieuwing

Tot slot is er een aanbod van het ministerie van IenW om met de G40 samen te werken op het gebied van slimme mobiliteit in de steden. Marco Wenzkowski (Apeldoorn) en Maarten Burggraaf (Dordrecht) zijn trekkers van deze samenwerking. Plan is om tot concrete samenwerking te komen tussen G40-steden en het Rijk en daarvoor ook middelen beschikbaar te krijgen uit het Mobiliteitsfonds. Wordt vervolgd!

Overige themagroepen

Thema Financiën

Er waren twee belangrijke aandachtspunten voor de themagroep Financiën in 2022: het financiële ravijnjaar 2026 en de herijking van het gemeentefonds. Dat laatste is in 2019 reeds in gang gezet, maar kende in 2022 de apotheose: de aankondiging van het doorgaan van de herijking per 1 januari 2023. In 2022 is wel direct een werkgroep gestart die kijkt naar de financiële effecten van verstedelijking en of het gemeentefonds daarop aangepast zou moeten worden, in aanvulling op de herijking. De G40 is goed vertegenwoordigt in deze werkgroep en levert daar goede bijdragen aan. Daarnaast speelde de discussie over de financiële ravijnjaren 2026 en verder. Hoewel dit geen specifiek G40 probleem is, maar alle gemeenten raakt, zijn wij als G40 nauw betrokken bij de VNG in de discussie hierover met het kabinet. Desondanks is daar nog geen oplossing voor gekomen.

Thema Interbestuurlijke samenwerking

In 2022 heeft het thema Interbestuurlijke samenwerking aan urgentie gewonnen. De stikstofcrisis, de opvang van vluchtelingen, de coronaaanpak... de grote maatschappelijke vraagstukken van deze tijd vragen dat overheden 'als één overheid' samenwerken. Steden hebben hierin als trekkers in de regio een wezenlijke rol. In de praktijk staat de samenwerking echter toenemend onder druk, en daarmee de prestaties van de overheid als geheel. En dit is schadelijk voor het vertrouwen in het bestuurlijk stelsel.

In 2022 is de minister van BZK intensief aan de slag gegaan, samen met de koepels, met het opstellen van een nieuwe code interbestuurlijke samenwerking, een agenda 'Sterk Bestuur' en instrumentarium zoals de Uitvoerbaarheidstoets Decentrale Overheden (UDO).

De themagroep Interbestuurlijke samenwerking wil deze ontwikkelingen aangrijpen om hernieuwd aandacht te vragen voor de speciale positie van de G40-steden in het bestuurlijke samenspel. Tijdens de bestuurlijke netwerkdagen (22/23 september 2022) is door de aanwezige bestuurders doorgesproken over dit thema, tijdens de plenaire sessie en in een aparte werksessie met de themagroep. De gesprekken bevestigden de terechte aandacht voor dit onderwerp en legitimeren het voortzetten van de themagroep, maar dan wel onder een passende naam: Interbestuurlijke samenwerking (voorheen: democratische vernieuwing). De themagroep heeft hiervoor een jaarplan gemaakt, die door het DB G40 in december is vastgesteld. De groep is aan de slag gegaan om, op basis van enkele concrete en actuele dossiers, te onderzoeken op welke manier de interbestuurlijke samenwerking vorm moet krijgen voor een effectieve aanpak van de betreffende opgave. Dat gebeurt in nauwe samenwerking met de vakinhoudelijke themagroepen. Het woningmarktdossier is de eerste in deze reeks, de Spreidingswet de tweede. Daarnaast heeft de themagroep het contact met VNG en het ministerie van BZK opgebouwd, om een structurele inbreng vanuit de steden in de agenda Sterk bestuur te waarborgen.

Thema Europa

Het afgelopen jaar was, net als voor zoveel themagroepen, een echt transitiejaar. Tijdens corona was de deelname aan de themagroep Europa teruggelopen. Vaak viel de themagroep samen met andere druk bezochte themagroepen, met soms meer urgente onderwerpen.

Deze dubbele agenda is voor het thema Europa lastig gebleken. Ook omdat veel gemeenten niet een portefeuillehouder Europa hebben. De VNG heeft in 2022 een onderzoek gestart naar de europeanisering van gemeenten. Daarin zijn de G40-gemeenten betrokken.

Na de verkiezingen was er een wisseling van het voorzitterschap. René de Heer, wethouder van Zwolle, was de afgelopen jaren de voorzitter en heeft de voorzittershamer overgegeven aan Jeroen Diepemaat, wethouder van Enschede, met Jeroen Bruijns, wethouders van Breda, als plaatsvervanger.

Er is een voorzet gemaakt voor een werkplan, voor het komende jaar en daarna, waarin het vernieuwen van het netwerk voorop staat, samen met het zoeken naar het gezamenlijk belang in en van Europa van de G40-steden.

Thema Veiligheid

Het jaar 2022 stond voor de G40-burgemeesters in het teken van diverse onderwerpen op het gebied van veiligheid. Er hebben in 2022 onder de vlag van de G40 twee fysieke bijeenkomsten plaatsgevonden. Daar is gesproken over het project 'Geldstromen Leidse vastgoedwereld'. In dit gesprek is aangegeven dat dit een interessant project is en veel gemeenten al bezig zijn met delen van dit project. Binnen de G40 is gesproken over de Coronawet en de rol van de burgemeester. De burgemeesters hebben hun licht geworpen over deze wet en hun zorgen geuit over deze nieuwe wet. De re-integratie officier van Dordrecht heeft gesproken in een van de bijeenkomsten. De burgemeesters vonden dit interessant en waren benieuwd naar de resultaten die deze functie met zich mee brengt. Een aantal gemeenten uit de G40 heeft te maken gehad met de avondklokrellen. Deze gemeenten hebben een onderzoek

laten doen naar de avondklokrellen. De uitkomsten zijn besproken tijdens een van de bijeenkomsten. De uitkomsten van dit onderzoek gaf gelijk een onderwerp om te bespreken in 2023.

Informatie over de G40-steden

De G40 is een netwerk van eenenveertig Nederlandse steden met samen ruim 5 miljoen inwoners. Deze steden buigen zich in pijlers en thema-groepen over de vele thema's en vraagstukken waarmee zij te maken hebben. Het netwerk spant zich in om daarover kennis met elkaar te delen en te ontwikkelen. Het andere belangrijke doel van het netwerk is het vragen van aandacht van het Rijk voor de juiste randvoorwaarden waaronder de steden hun werk kunnen doen. Partnerschap is hierbij een belangrijk uitgangspunt.

Zowel in de belangenbehartiging als in de kennisuitwisseling werkt de G40 samen met andere organisaties, zoals de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de G4, M50, P10, K80 en Platform31, dé kennispartner van de G40.

Meer informatie over de G40, onder andere over de pijlers en de thema-groepen, staat op www.g40stedennetwerk.nl.

De 41 gemeenten van de G40 zijn: Alkmaar, Almelo, Almere, Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Amstelveen, Apeldoorn, Arnhem, Assen, Breda, Delft, Deventer, Dordrecht, Ede, Eindhoven, Emmen, Enschede, Gouda, Groningen, Haarlem, Haarlemmermeer, Heerlen, Helmond, Hengelo, 's-Hertogenbosch, Hilversum, Hoorn, Leeuwarden, Leiden, Lelystad, Maastricht, Nijmegen, Oss, Roosendaal, Sittard-Geleen, Schiedam, Tilburg, Venlo, Zaanstad, Zoetermeer en Zwolle.

